

tekintetben mondhatni még patriarchális állapotok uralkodnak; a technikai szaktudásnak az ügyek szellemi vezetésében alig jut szerep és maga az elavult minősítési törvény a vezető egyéniségek képzettségénél csak oly követelményeket állapít meg, melyek elegendők voltak a régmúlt századokban, de a technikai haladás idejében teljesen elégtelenek.

Természetes, hogy minden szervezett emberi társadalomban, minden kultúrközösségben a jogi és közigazgatási szaktudás képviselőinek meg kell adni az őket megillető szerepet az általános vezetés és igazgatás terén; de viszont meg kell találni a módját annak, hogy a technikai szaktudás is harmónikus együttműködésben a maga terén megtalálja a közügyek vitelében a maga önálló hatáskörét; külföldön e feladatot nagy részben sikeresen megoldották.

A magyar mérnök- és építészegylet feladatai között kitűzte, hogy e cél elérése érdekében munkálkodik; hazánk és elsősorban városaink érdekében áll, hogy ebbeli célját mielőbb el is érje.

Főpapi kinevezések. Befejezett dolog, hogy *Vaszary* Kolos hercegprimás mellé koadjutorrá fogják kinevezni *Csernoch* János kalocsai érseket. Az érsek egyik főadata lesz, hogy a primási javak dolgát is rendbe hozza. A pápai konzisztórium *Mayláth* Gusztáv erdélyi püspöknek foja elküldeni a bíborosi kalapot. A hercegprimási méltóságra *Csernoch* mellett tudvalevőleg *Mayláth* püspök pályázott a legtöbb kilátással. A bíborosi kalappal őt ezért a magas ambíciójáért fogják kárpótolni. Ezek a kinevezések nívátalosan még nem publikáltattak ugyan, de befejezett tényként tekinthetők.

Hadi flottánk és Magyarország.

(Saját tudósítónktól.) A magyar delegáció plénuma letárgyalta a közös haditengerészetünk költségvetését. Az ellenzék távolléte folytán egészen a munkapártra hárult az ellenőrködő feladat e fontos reszortnál is, úgy a hitelek budgetszerű fölhasználása s a flotta megfelelő fejlesztése, mint a magyar iparnak törvényes részesedése szempontjából. Megállapíthatja velünk az egész hazai közvélemény, hogy e feladatnak a magyar országos bizottság példás kötelességtudással és politikai felelősségének tudatában eleget tett.

A költségvetés megszavazását beható vita előzte meg, mely a monarchia hadi tengerészetéhez fűződő érdekeiknek minden vonatkozására kiterjedt. S a kritikai fölszólamlásokból az a közbenyomás szűrődött le, hogy tengerészeti vezetőségünk, élén *Montecuccoli* tengernagygyal, komoly hivatásának magaslatán áll a szigorú bírálat igényeivel szemben s rászolgált bőségesen arra a bizalomra, a mellyel a delegációk évek óta támogatják.

Nagy alkotó és szervező munkát kell végeznie, hogy az új viszonyok közt, a tengeri hatalmaknak erőfeszítései s a nemzetközi helyzet számos feszültségei láttára, hadi flottánkat ugyszólván újjáteremtse, mert csak így képes eleget tenni a fokozott várakozásoknak, amiket nagyhatalmi állásunk, partvédelmünk és szövetséges kötelezettségeink az osztrák-magyar hadiflotta irányában méltán támasztanak.

Korábbi évek sok mulasztását kell e téren pótolni. Jól jegyezte meg *Rosenberg* Gyula előadó és *Werner* Gyula, hogy a flotta-fejlesztés most nagy terhekkel jár, mert eddig a kettős monarchia, kevésbé akut bajok közt és merő takarékoságból, *elhanya-*

golta azt. Csatahajóink száma csak egygyel több, mint amennyi ötven év előtt *Tegethoff* idejében volt. A szükséges áldozatok elől tehát nem lehet, nem szabad elzárkóznunk, ha nem akarjuk, hogy monarchiánk a tengeren mindenképen inferior maradjon.

A politikai kormányzat dolga, hogy a pénzügyi szükséglet mértékét a fizető államok teherviselési képességéhez szabja s a teljesítést az igényekkel összeegyeztesse. E feladatnak a mi kormányunk, miként eddig tette, most is a legnagyobb rigorozitással megfelel.

De készségesen ismerhetni el a tengerészeti hadvezetőség buzgó munkáját is az engedélyezett hitelek korrekt fölhasználásában. *Montecuccoli* tengernagy lelke szinte lángol az ügyért, melynek az élén uttörőleg működik. Ő a hajószereg regenerátora, méltó utód azon a helyen, hol *Tegethoff*, a lisszai hős, egykor tündöklő példaul szolgált és nagy tradíciókat hagyott hátra. Ebben a szellemben dolgozik most *Montecuccoli* admirális, hogy Ausztria-Magyarország tengeri erejét nagyra növelje, az összes modern harci egységekkel fölszerelje; bár folyvást kénytelen a pénzügyi korlátozásokkal is megalkudni, a mik adva vannak a monarchia mindkét államának közgazdasági állapotaiban.

A delegáció előtt fekvő adatok s a hadvezetőség nyilatkozatai teljesen megnyugtatók parlamentünknek, hogy a rendelkezésre bocsátott haditengerészeti hitelből a közös hadi flotta új építkezései hatalmasan előrehaladnak. *Ujévkor vízrebocsátatik a második Dreadnought*, másfél év múlva készen lesz a harmadik s ugyanilyen tempóban a megrendelt *negyedik*, mely a fiumei Danubius-gyárnál rendeltetett meg. Munka alatt áll ezeken kívül *három gyorscirkáló, tizenkét torpedónaszád és számos egyéb jármű.*

Nemzeti szempontból meglegedve fo-

A zseni.

Irtá: **Pakots József.**

Krizsócné, a szép özvegy, beült a kis falusi templom legelső sorába, a külön padba, a melynek térdeplőjét szőnyeggel letakart puha vánkossal fődte és imádkozott.

Krizsócné nem volt vakbuzgó asszony, de szerette a templomot, ahol a művészet levegője sugárzott feléje mindenünnen: a *Rafaello* Madonnájának olajnyomata, gyertyafüstös képmásáról, az öreg pap aranydiszes miseruhájáról, az ablakok góthikus íveiről. A szentély homálya, az örökmécs bíborpiros rezgése, a miséző póp és a karínges ministráns gyerek latin feleselgetése, mind-mind valami mély, művészi ihletű áhítatos hangulatot ébresztettek benne. A falusiak azt hitték: íme, a kastély urnője milyen vallásos, pedig *Krizsócné* csak a művészi benyomásokat szűrte le a templomi ájtatosságokból.

Rajongója volt a művészeteknek. Otthon, a kastélyát telehordta műkincsekkel. Két évi özvegyisége alatt bejárta a világot. Perzsiából drága szőnyeget hozott, Japánból kancsókat, Indiából sháwlokat, Ceylonból gyöngyöket, az olasz műkereskedőktől képeket, szobrokat, Hollandiából drága kötésű könyveket, Törökországból himzéseket, Sziciliából terracotta szobrocskákat, Görögországból egy kiásott új *Vénuszt*, azonkívül oszlopfejeket, kézírásokat, pergamenteket, egy lyrát a hellasi aranykorból, egy római diadalszekeket, amelyet a kastély verandája előtt állított fel a parkban, egy svájci órát, amely a XVI-ik században készült, egy földgömböt,

amely a párja volt a velencei Doge-palota nagytermében levőnek, egy *Medici*-hercegnőnek menyasszonyi köntösét, egy zongorát, amelyen *Mozzart* játszott, *Napoleon* tábori székét, egy *Heine*-kötetet, amelyből *Erzsébet* királyné olvasott, *Dante* *Divina Comediájának* *Mátyáskorabeli* példányát ragyogó iniciálékkal és több mást. Ami rendkívüli, szép, művészi és historiai értékű tárgy csak utjába került, azt mind összevásárolta.

A kastélya olyan volt, mint egy csodálatos múzeum. És ez a művészlelkű, különös asszony szinte mámorosan járt-kelt az otthonában. Néha meg-megállt, valamelyik műtárgya előtt és a lelke visszaszállt az évszázadokba, a tárgyhoz hozzáképzelte a kort, az embereket, a társadalmat, a kultúrát és az alkotó művészt. És a megértésnek, az együttérzésnek valami megindító, boldog, rajongó mámorra öntötte el.

Krizsócnénak fent, Budapesten volt egy barátja. *Kalmárnak* hívták, a Nemzeti Múzeumnak volt tisztviselője és igen tudós, okos derék, jámbor férfiú hírében állott. Ezt az embert azzal a feladattal bizta meg *Krizsócné*, hogy jegyezze össze számára a világirodalom legszebb műveit és rendelje meg. A legujabbakat is. Hálából azután minden nyáron lehvta a kastélyába, egy külön épületrészt teljesen átengedett neki s a derék muzeumi könyvmoly itt irta meg évről-évre értekezéseit a *Nyelvőr*, a *Philologiai Közlöny* és egyéb tudományos folyóiratok számára.

E barátja előtt nem egyszer fakadt ki *Krizsócné* mélabus panasza:

— Látja, én gyakran analízálom magamat, tanár ur! Igen gyakran. Tudom, hogy élvezni apróra, minden parányi szépségét, a

bennem a művészi megértésnek olyan mély, széles ereje él, mint kevés emberben. Szent, gyönyörűsége élményeim vannak. Néha olyan lelki extázisba emelkedem, hogy azt hiszem, én tudnám megírni a világ legszebb zengő sorait, én tudnám lefesteni a legeszmenyibb *Madonna*-fejet és az én ujjaim tudnák kiformálni agyagból a legrózsaszínűbb, legillatosabb, legelevenebb *Vénuszi* testet. És aztán kezembe ragadok hirtelen egy tollat — *Petrarca* irt vele valamikor — és két sort, csak két gyönyörű, új felséges sort szeretnék leírni. Nem megy. Máskor felkapom *Bellini* palletáját — egy firenzei műkereskedőtől vettem tízezer líráért — és színeket keverek rajta. És mikor a festék a vászonra kerül, szürke vagy rikitó hideg folt lesz. És így vagyok mindennel. A lelkemet néha elringatja egy-egy melódia, zengő szimfoniák hullámanak körülöttem, leülök hirtelen a zongorához, ráütök a billentyűkre. Zűr-zavar, zűr-zavar! Hát látja, ez rettenetes. Ez lesújt, kétségbeeszt!

— De asszonyom, — felelte a tudós könyvmoly komolyan — önnek nincs igaza. Ne akarjon ön ilyeneket.

— Hát?

A múzeum derék tisztviselője ég felé fordította a szemét és nagy, benső ellágyulással, gyönyörtől átengő hangon mondta:

— Nincs szebb dolog a másolásnál!

Krizsócné meglepődve nézett rá, de a tudós férfiú lelkesen folytatta:

— Igen, a másolásnál! Ah, a másolás! Elmerülni egy nagy szellem szemléletébe, elemezni tehetségének, teremtő erejének alkatelemeit, fölfejteti, részekre bontani és ki-
évezni apróra, minden parányi szépségét, a